Behoud van wilde bronpopulaties van inheemse bomen en struiken

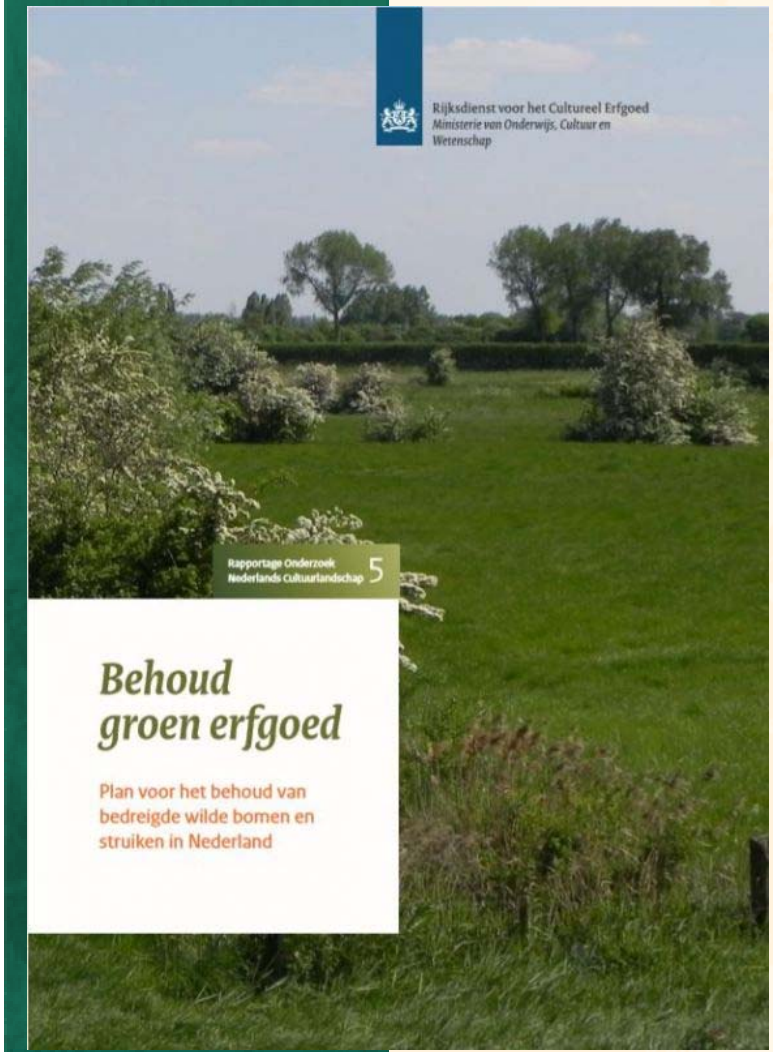

Symposium
15 januari / 14 april 2020

Rijksdienst voor het Cultureel erfgoed
Staatsbosbeheer
LandschappenNL

Lodewijk van Kemenade

Landschapsbeheer Flevoland

Landschapsbeheer Flevoland

Landschapsbeheer Flevoland

- Landelijke samenwerking 20 organisaties in LandschappenNL
- Provinciale organisatie, vooral actief buiten natuurterreinen
- Geen eigen terrein, altijd samenwerking met partners
- Intermediair

Inhoud

- Signalering probleem
- Belang van wilde bomen en struiken
- Aandacht voor oud bos
- Verbinding met actuele thema’s
- Wat kunt u doen?

Signalering probleem

- Wild of autochtoon?
- Circa helft wilde soorten is bedreigd
- Weinig aandacht voor verdwijnen van wilde bomen en struiken
- Verarming van groeiplaatsen gaat door
- Behoud van wilde populaties staat op het spel

Focus op wilde bronpopulaties

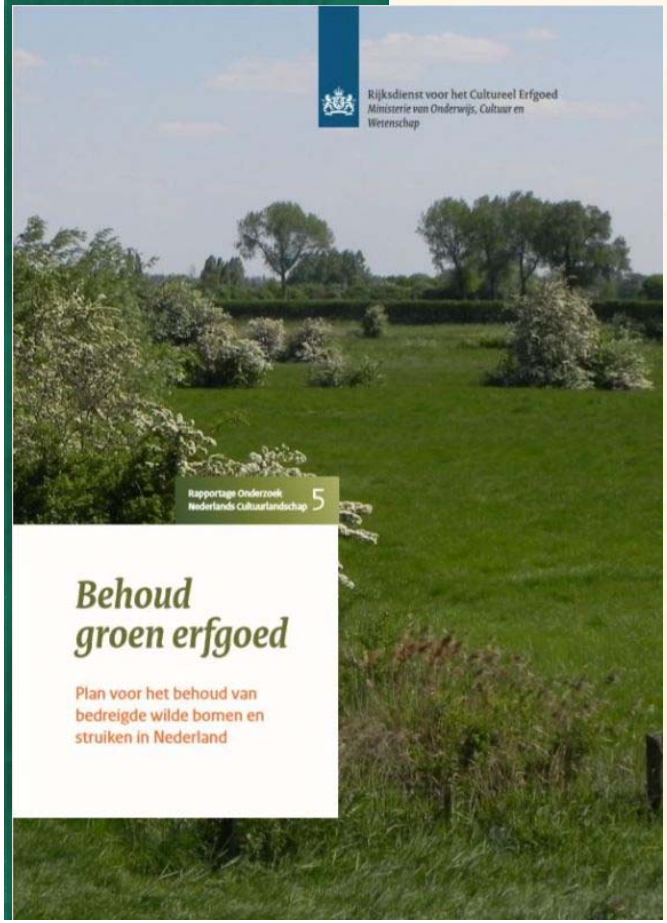

- Spelen veel thema's voor beleidsmedewerker en beheerder
- Wilde bomen en struiken zijn basis
- Aandacht voor wilde bomen en struiken is nodig
- Plan Behoud groen erfgoed

Download op Landschappen.nl

zoekterm groen erfgoed

Verwante onderwerpen

- Rassenlijst Bomen, rassenlijstbomen.nl
- Nationale Autochtone Genenbank
- Autochtoon plantgoed

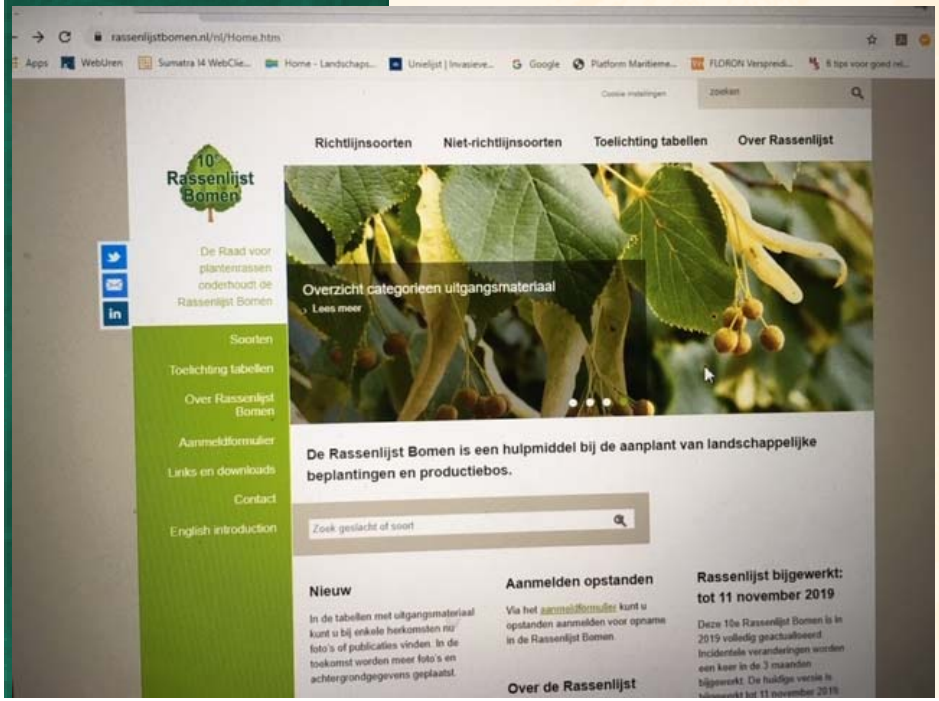

Belang van wilde bomen en struiken

- Cultuurhistorische, landschappelijke en ecologische waarde
- Wilde bomen en struiken leveren unieke bijdrage aan de biodiversiteit
- Boom en voedselweb

Genetische kwaliteit

- Hoge variatie = groot aanpassingsvermogen
- Autochtoon plantgoed. Genetische variatie lager dan in wilde populaties van voldoende omvang.
- In circa tienduizend jaar natuurlijke selectie per soort een breed genetisch spectrum ontstaan.
- Gekweekte bomen en struiken juist weinig genetische variatie

Oud bos

- Grote cultuurhistorische en ecologische waarde
- Sinds laatste ijstijd altijd bos / oude aanplant met autochtoon plantgoed
- Oude boskernen/

  Ancient woodland/

  Old growth forest

Verbinding met enkele actuele thema's

- Klimaatadaptieve beplanting
- Achteruitgang aantallen insecten
- Agrobiodiversiteit

Klimaatadaptatie

- Wilde bomen en struiken goed aangepast aan stijging van temperatuur: vrijwel al onze inheemse boomsoorten hebben Atlantische en zuidelijke arealen.

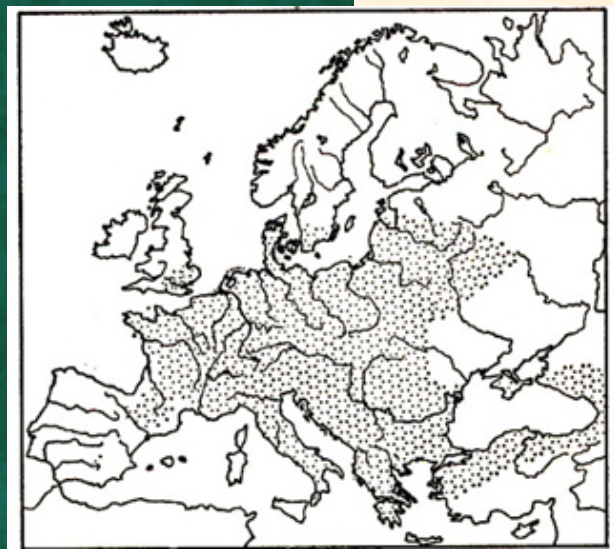

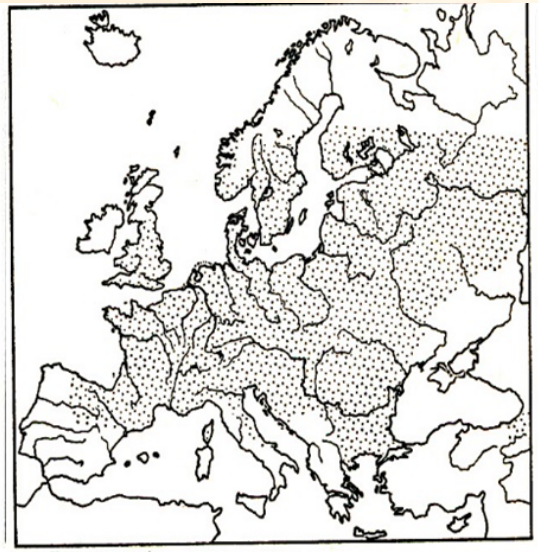

Klimaatadaptatie

- Aanplant van Zuid-Europese soorten geen goed idee
- Komen uit andere habitats
- Soorten groeien vaak slechter door gevoeligheid voor late nachtvorst
- Genetische variatie plantgoed
- Er is al veel aangeplant, eerst kijken hoe dat zich ontwikkelt
- Houtteeltsoorten komen wel in de knel door klimaatverandering

Agrobiodiversiteit

- Biologisch evenwicht draagt bij aan beheersing plagen
- Kans voor waardevol agrarisch natuurbeheer
- Heggen en houtwallen zijn onderdeel van oud cultuur-landschap, tot 1880 in oosten en zuiden autochtoon plantgoed

Wat kunt u doen?

- Plannen maken en uitvoeren
  - Provinciaal niveau
  - Gemeentelijk niveau
  - Niveau beheereenheid
  - Gebiedsniveau
- Groeiplaatsen zelf aanmelden voor Rassenlijst bomen
- Deelname aan veldwerkplaats

Voorbeeld stappen in plan

- Inventarisatie (Atlas groen erfgoed)
- Prioritaire soorten (Bijlage 2 plan Behoud groen erfgoed)
- Beheer vastleggen in beheerplan
- Beschrijving boskern of landschapselement
- Gericht beheer uitvoeren

Voorbeelden maatregelen uit plan Behoud groen erfgoed

- Aanwijzen aandachtsgebieden
- Populatievergroting
- Voorkómen van genetische vervuiling
- Bosbeheer (vrijstellen lichtboomsoorten en lichtminnende struiken, maatwerk dunning, bosrandbeheer, beheer hakhout en knotbomen)
- Ontsnippering/omvorming
- Beheer invasieve exoten
- Instellen bufferzones
- Beheer heggen
- Beheer gericht op behoud van cultuurhistorische aspecten bomen en struiken

Streekeigen plantgoed

- Groeiplaatsen aanmelden voor Rassenlijst bomen
- Ideaal: lokale bronpopulaties als uitgangspunt voor aanplant in een streek